proLékaře.cz | 10.11.2026

Vážení čtenáři,

v rukou držíte první číslo letošního jubilejního 25. ročníku časopisu. Redakce se rozhodla tohoto významného výročí využít a sestavit „bilanční“ speciální vydání. Vyzvali jsme přední odborníky, kteří byli tak laskavi, že přes svou vytíženost připravili přehledové články věnované změnám ve vybraných oblastech hematologie a transfuzního lékařství během posledních 25 let. Každý z oslovených expertů k tématu pochopitelně přistoupil z poněkud jiného úhlu a svým osobitým stylem, což záměru jen prospělo. Dostává se k Vám tak pestrá mozaika toho, co se událo v hematologii i transfuziologii za poslední čtvrtstoletí s důrazem na dění v České republice. Pamětníci si jistě velmi dobře vzpomínají na období, které dokumentuje fotografie na titulní straně. Těm mladším je vhodné zase připomenout, že to není tak dávno, co byla krev pro transfuze odebírána do transfuzních lahví, místo koncentrátu faktoru VIII se podával kryoprecipitát nebo byly nově zavedeny separátory krevních elementů. Všem je nezbytné připomenout, že náš časopis dění a změny reflektoval. Odkazy na příslušné publikace najdete v seznamech literatury jednotlivých článků. Samozřejmě, výčet novinek, které se během posledních dvou desítek let dostaly do běžné praxe, by sám o sobě mohl zabrat prostor několika stran. Důležitější je ale to, kam se podařilo dostat úroveň výzkumu, kvalitu péče o nemocné nebo kooperaci ať už v rámci republiky či Evropy. Ještě větší význam má pravděpodobně to, co teprve přijde: zkuste si tedy představit, co všechno nás v hematologii a transfuzním lékařství čeká během budoucích 25 let. Redakce časopisu pracuje na novinkách již nyní: nově bude každý přijatý rukopis předběžně zveřejněn před vydáním tiskem *„on-line“* na internetových stránkách www.prolekare.cz. Připravujeme nový portál časopisu, který by ulehčil autorům odesílání příspěvků, zrychlil recenzní řízení a pomohl v práci redaktorům. Dlouhodobým cílem zůstává zařazení našeho časopisu do databáze PubMed a další zlepšování jeho vědeckého impaktu.

Edgar Faber

✖ ✖ ✖

Transfuze a hematologie dnes – průřez historií

PREAMBULE

Současný vedoucí redaktor časopisu *Transfuze a hematologie dnes* prof. MUDr. Edgar Faber, CSc., mne požádal o sepsání článku o historii našeho časopisu. Vnímám to jako poctu, ale zároveň i jako nálepku letitého pamětníka, který se vezl v podpalubí, na palubě i za kormidlem tohoto 25letého škuneru. Co nejsem ve svém příspěvku schopen splnit, a vedoucímu redaktorovi se tímto omlouvám, je požadovaná formální úprava (souhrn, úvod, soubor pacientů a metody, výsledky, diskuse, závěr). Nějak mi to k historickému přehledu nepasuje.

DOBA PRENATÁLNÍ

Myšlenka založení odborného periodika vznikla již v roce 1990 v porevolučně otevřených myslích pracovníků Fakultního transfuzního oddělení Fakultní nemocnice I s poliklinikou v Praze pod vedením primáře MUDr. Vladimíra Veselého, CSc. Prvotní snahou byla distribuce odborných zpráv, novinek a organizačních informací z činnosti tehdy ještě československé transfuzní služby s tím, že se jedná o překlenutí období, než bratislavští kolegové obnoví řádný časopis transfuzní služby (volně citováno z prvního samizdatového čísla). Výběr názvu nepravidelného bulletinu byl zcela nepochybně inspirován společenským časopisem ISBT (International Society of Blood Transfusion) *Transfusion today*. Naštěstí se copyright nikdy neřešil. Prvních devět vydání v počtu 300–400 kopií kompletně vyťukali jejich autoři na psacím stroji, překlepy se především vzhledem k pracnosti neřešily.

Paralelně s informačním bulletinem spatřil světlo světa, přesněji byl spatřen svými čtenáři, v roce 1991 nový federální odborný časopis Hematológia & transfuziológia, vydávaný Společností pro hematologii a transfúzní službu ČSFR, kde jednoznačně převažovala hematologická témata a hematologičtí redaktoři.

ZROZENÍ ČASOPISU

Československo se od roku 1993 nenásilně rozdělilo do dvou suverénních států. Ještě 2 roky byla česká odborná veřejnost zásobována příspěvky cyklostylovanými Transfuzní sekcí České společnosti pro hema-